

LA TRANSFORMACIÓ POLÍTICA D'EUROPA I AMÈRICA. DE L'ANTIC RÈGIM A LES REVOLUCIONS LIBERALS DEL SEGLE XIX.

1. ABSOLUTISME I IL·LUSTRACIÓ

-Llegeix els següents textos i respon les preguntes que hi ha a davall.

DOC.2 ELS PODERS DEL MONARCA

El poder sobirà només resideix en la meva persona; és només per mi que existeixen els tribunals i tenen autoritat, i, atès que actuen en nom meu, no se'm poden girar en contra; el poder legislatiu és només meu, sense cap dependència ni participació (...); l'ordre públic complet emana de mi, i en sóc el guardià suprem. Els drets i els interessos de la meva nació descansen a les meves mans.

*Discurs de Lluís XV
al parlament de París, 1766.*

3. En qui resideix la sobirania? Quins poders deté el monarca? Raona per què diem que aquest tipus de monarquia és absoluta.

DOC.2 LA SOBIRANIA NACIONAL

El príncep (governant) no pot disposar del poder ni dels súbdits sense el consentiment de la nació (...). Les condicions d'aquest acord són diferents a cada Estat, però la nació sempre té el dret de manifestar-se en contra del contracte que ha fet (...) i té el dret i la plena llibertat d'accedir-ne a un de nou amb qui vulgui i com vulgui.

*Denis DIDEROT: "Autoritat política",
article de l'Enciclopèdia, 1765.*

2. En qui resideix, segons Diderot, el dret d'elegir els governants?

DOC.3 LLIBERTAT I IGUALTAT

Si es busca en què consisteix el bé més preuat de tots, que ha de ser objecte de tota legislació, es trobarà que tot es redueix a dues qüestions principals: la llibertat i la igualtat, sense la qual la llibertat no pot existir. Renunciar a la llibertat és renunciar a ser home, als drets i als deures de la humanitat.

La veritable igualtat no es troba en el fet que la riquesa sigui absolutament la mateixa, sinó que cap ciutadà no sigui tan ric com per poder comprar un altre i que no sigui tan pobre com per veure's forçat a vendre's.

*Jean-Jacques ROUSSEAU:
El contracte social, 1762.*

DOC.3 ABSOLUTISME I REFORMISME

Cal que un govern ben dirigit tingui un sistema en el qual totes les mesures que es prenguin siguin preses correctament i que les finances, la política i la milícia s'orientin a un mateix objectiu, que és l'enfortiment de l'Estat i l'augment del seu poder. Atès que un sistema no pot emanar més que d'un cap, la voluptuositat o la imbecilitat són les causes que impedeixen als prínceps treballar en el noble ofici d'aconseguir la felicitat dels seus súbdits.

Frederic II de Prússia, 1781.

-Quin element reformista/modernitzador hi podem trobar en el text?

Abans que hi hagués estat hi havia reis; per tant, són els reis els qui han fet les lleis i no les lleis les que han fet els reis. És evident que el rei és propietari de tots els seus béns. El seu dret prové de Déu i només a Ell ha de retre comptes. Tots els poders de l'estat deriven del seu poder i tothom li deu la més completa obediència.

*JAUME VI,
La veritable llei de les monarquies lliures,
1598*

- Quin és l'argument central de Jaume VI d'Escòcia (futur Jaume I d'Anglaterra) per defensar el seu poder absolut?

LA IL·LUSTRACIÓ

Només la voluntat general pot dirigir les forces de l'Estat (...). El poble sotmès a les lleis ha de ser el protagonista. El poder legislatiu pertany al poble i no pot pertànyer a ningú més que al poble. (...) Tota llei que el poble no hagi ratificat és una llei nul·la. (...) Per assegurar el compliment de les lleis és necessari un govern, però el govern és únicament el representant del poble sobirà.

*Jean-Jacques ROUSSEAU:
El contracte social, 1762.*

-En aquests dos textos, la manera que té Rousseau de concebre els conceptes d'«igualtat» i de «sobirania» l'allunyen dels pensadors liberals. Sabríeu explicar per què?

2. Contesta les preguntes sobre el següent mapa.

Els mapes històrics permeten visualitzar els esdeveniments o situacions d'un territori concret en un cert moment. Amb la informació del tema, comenta aquest mapa.

GUIA DE TREBALL

1. Presentació

- De quin tipus és aquest mapa (polític, econòmic, social...)? Quina època representa i quin àmbit territorial comprèn? Posa-li un títol.

2. Descripció i anàlisi

- Quins eren els estats europeus a la darrera del segle XVIII? Quins imperis es mantenien? Quins territoris estaven fragmentats i no tenien un poder únic? Quins estats eren monarquies? I repúbliques?
- Quines possessions tenia el Regne Unit a Espanya?

- Quina possessió espanyola va passar a Àustria? Quin país va ser absorbit per altres potències? Quines? Quan va ocórrer?
- Quins diferents sistemes polítics hi havia a Europa? Classifica els països segons el sistema polític

3. Interpretació

- Per què parlem d'"equilibri europeu" en aquesta època? Quines eren les potències dominants o més puixants? Quines estaven en decadència? Quines diferències territorials hi veus entre l'Europa del segle XVIII i l'actual?

3. Realitza el següent comentari seguint les preguntes:

A cada Estat hi ha tres tipus de poder: el poder legislatiu, el poder executiu (...) i el poder judicial. Pel primer, el príncep fa les lleis. Pel segon, fa la pau o la guerra i assegura l'ordre públic. Pel tercer, castiga els crims.

Quan en una mateixa persona es reuneixen el poder legislatiu i l'executiu, no hi ha llibertat perquè el mateix monarca pot fer lleis tiràniques per executar-les de manera tirànica. Tampoc no hi ha llibertat si el poder de jutjar no està separat del poder legislatiu i del poder executiu (...)

En un Estat en el qual un home sol o una corporació de prínceps, de nobes o del poble administrés tots tres poders i tingués la facultat de fer les lleis, d'executar les resolucions públiques i de jutjar els crims i les disputes entre particulars, tot es perdria completament. (...)

Els prínceps que volen ser dèspotes sempre comencen reunint totes les magistratures en ells mateixos: alguns reis d'Europa acaparen tots els alts càrrecs de l'Estat.

Baró de MONTESQUIEU: *L'esperit de les lleis*, 1748.

- Presentació.** Qui és l'autor del text? Quin any va ser escrit? On? Quin tipus de document és?
- Síntesi del contingut.** Què s'exposa al text? Per què, segons Montesquieu, els tres poders han d'estar separats? Quin sistema polític critica? Què entén com a "lleis tiràniques"?
- Anàlisi i context històric.** Situa l'autor en el context de la Il·lustració. Relaciona el text amb els principis d'igualtat i de llibertat i amb el principi de sobirania nacional.
A quins països i de quina manera es van reflectir les idees de Montesquieu?
- Valoració.** Explica amb paraules teves per què la independència del poder judicial és imprescindible perquè un govern no sigui tirànic.

4. DE QUÈ ES QUEIXAVEN EL SÚBDITS DEL REI DE FRANÇA EN VIGÍLIES DE LA CONVOCATÒRIA DELS ESTATS GENERALS?

1 Les religioses són 13 (...) s'ha volgut demanar a aquestes germanes que reobrin les escoles que havien tancat fa pocs anys, però aquests senyors no tenen en compte que si les religioses van actuar d'aquesta manera va ser per pura necessitat: efectivament, com es pot tenir una escola sense mestres?

De quina manera es poden proporcionar mestres si no n'hi ha? Aquests senyors han de saber molt bé que si el nombre de religioses hagués estat suficient, no s'haurien tancat les escoles, però no són riques (...), ja que els seus ingressos no superen els 800 francs, i això vol dir dificultats per viure. A més, no hi ha cap convent, tret de les riques badies, que es pugui mantenir i en què s'hi pugui viure còmodament, sense veure's assetjat per mil pors i angoixes a l'hora de pensar en el futur.

Memorial de greuges i peticions de les Germanes penitents de clausura de la congregació de Limburg, 1789.

4 (...) La conservació dels privilegis personals i de les distincions que la noblesa ha tingut al llarg dels temps s'atribueixen que la distingeixen essencialment de la resta i que no es podran atacar ni destruir (...). La noblesa de la batllia d'Amont demana que l'ordre al qual pertanyen conservi totes les prerrogatives personals, però consentint, per amor a la justícia, que en els casos de delictes contra l'ordre públic i contra les lleis de la Nació se suprimeixin les distincions en els càstigs als culpables.

Tots els ordres estan convençuts de manera unànime del respecte a la propietat. La noblesa no té intenció de desposseir-se dels seus drets senyorials, honorífics o útils (...). Aquells drets avantdits que la saviesa i prudència dels Estats Generals consideren massa onerosos en la seva forma actual podrien ser redimits per qui ho suporti, per mitjà d'una indemnització convinguda de bon grat entre ambdues parts.

Quadern de greuges de la noblesa de la batllia d'Amont, 1789.

7 L'Assemblea demana que s'estableixi que el Tercer Estat tindrà a les assemblees de la nació, com a mínim, tants diputats com els altres dos ordres reunits; que les deliberacions es faran pels tres ordres reunits i que els vots es comptaran per caps.

(...) L'objecte de què han d'ocupar-se essencialment i, en primer lloc, és el d'assegurar a França una Constitució bona i sòlida, que fixi per sempre i de la manera més clara possible els drets del Tron i els de la Nació.

(...) Que s'estableixi la llibertat de premsa i que es pugui, sense necessitat de censura prèvia ni de permís, imprimir i fer imprimir tota mena d'escrits, tret de l'obligació de l'impressor i de l'autor de fer constar-ne els noms al peu dels escrits i el risc que els castiguin segons exigeixi el cas, si l'imprès inclogués coses contràries a la religió, als costums i al bon ordre i honor de les famílies.

Quadern de greuges de la batllia de Nancy, març del 1789.

3 Que SM, a exemple dels seus predecessors, acordi tota protecció i favor a la religió, que és el suport més ferm del seu tron, la base més sòlida i la salvaguarda més segura de l'estabilitat dels imperis (...).

Que reprimeixi amb lleis severes la llicència desenfrenada de la premsa que inunda la capital i les províncies d'escrius escandalosos de tota mena.

Que la fe catòlica, apostòlica i romana que des de Clodoveu ha estat sempre la fe del cristià, sigui l'única que es permeti i s'autoritzi sense el permís per a cap altre culte públic.

Quadern de greuges del clergat de la batllia d'Orleans (Orleanès), 1789.

5 Els parroquians demanen el restabliment dels drets imprescriptibles de la nació. En conseqüència, que cap impost s'hi pugui establir sense el consentiment dels Estats Generals (...).

Els mateixos diputats sol·liciten l'abolició completa de tots els privilegis dels nobles, eclesiàstics i altres privilegiats. També l'abolició de la gabella (...) de les talles (...) dels drets de tràfic comercial (...) franquícies (...) de tots els drets la percepció dels quals és dispendiosa i arma el ciutadà contra el ciutadà.

Que per substituir aquests impostos i drets els Estats Generals estableixin noves contribucions, que recauran indistintament i sense privilegi sobre tots els ciutadans de les tres ordres (...).

Quadern de greuges de Chapelle-Craonnaise, 1789.

TEXT	ESTAMENT	Malestar per la situació. Què demanen?	Exigència de canvi. Què demanen?	Defensa de l'ordre tradicional. Què demanen?
1				
3				
4				
5				
7				

5. Fes una explicació dels principals debats morals que se generaren durant la revolució francesa, davant els principis de llibertat, igualtat i dret a la vida.

6. Analitzam conceptes polítics en diferents moments històrics:

SOBIRANIA, SEPARACIÓ DE PODERS I SUFRAGI. De cada un d'aquests tres conceptes heu d'explicar com són contemplats i com evolucionen en cada un dels tres supòsits del quadre.

-Com evolucionen aquests conceptes:

	Abans de la revolució francesa	Durant les tres etapes de la revolució francesa	En l'ordre constitucional espanyol de 1978
SOBIRANIA			
SEPARACIÓ DE PODERS			
SUFRAGI			

--	--	--	--

7. El nacionalisme del segle XIX. Llegeix els textos i respon les preguntes.

Nosaltres, descendents dels savis i nobles pobles de l'Hèl·lade, (...) no podem patir sense covardia i automenyspreu el jou cruel del poder otomà, que ens ha sotmès durant més de quatre segles (...).

Després d'aquesta prolongada esclavitud, hem decidit recórrer a les armes per alliberar la nostra pàtria d'una tirania terrible (...). La guerra contra els turcs (...) no està destinada a obtenir avantatges per a una part del poble grec; és una guerra nacional, una guerra sagrada, una guerra que té com a objectiu reconquerir els drets de llibertat individual, de la propietat i de l'honor (...).

*Proclamació d'independència
de l'Assemblea Nacional grega, 1822.*

-Quin procés polític retrata el text?

-Quins elements típics del nacionalisme romàntic (idealització d'un passat) ens mostra el text?

-Es poden apreciar elements de la ideologia liberal?

-De quin tipus de nacionalisme es tracta?

La Jove Itàlia és una germandat d'italians convençuts que Itàlia està destinada a convertir-se en una sola nació (...). Formem aquesta associació amb l'objectiu ferm de (...) reconstruir Itàlia com una nació sobirana i independent d'homes lliures i iguals (...).

Entenem com a nació la universalitat dels italians, establerta per mitjà d'un pacte comú i governada per les mateixes lleis (...).

Instruccions de Mazzini als membres de la Jove Itàlia, 1831.

- Somos un pueblo de 21 a 22 millones de hombres, conocidos desde tiempo inmemorial con un mismo nombre -*el pueblo italiano*-; vivimos entre los límites naturales más precisos que Dios haya trazado jamás -el mar y las montañas más altas de Europa-; hablamos la misma lengua, (...) tenemos las mismas creencias, las mismas costumbres y hábitos, (...) nos sentimos orgullosos del más glorioso pasado político, científico y artístico que se ha conocido en la historia europea (...). No tenemos ni bandera, ni nombre político, ni un puesto entre las naciones europeas (...) Estamos desmembrados en ocho Estados (...) independientes unos de otros, sin alianza, sin unidad de destino, sin relación organizada entre ellos (...). No existe libertad ni de prensa, ni de asociación, ni de palabra, (...); nada. Uno de estos Estados que comprende la cuarta parte de la península, pertenece a Austria: los otros padecen ciegamente su influencia. (Mazzini. *Italia, Austria y el Papa*)

-Quin procés polític representen aquests dos textos?

-Es poden trobar elements del liberalisme?

-De quin tipus de nacionalisme es tracta?

LA REVOLUCIÓ INDUSTRIAL I LES SEVES CONSEQÜÈNCIES SOCIOECONÒMIQUES I MEDIAMBIENTALS

8. Comentari de text

-Llegiu el text i contestau les preguntes.

Cada individu procura trobar el mitjà més adient per invertir el capital de què pot disposar. Allò que, sense cap dubte, es proposa cadascú és el seu propi interès (...).

Generalment ningú no s'interessa a priori en la promoció de l'interès públic. (...) Només es pensa en els beneficis propis, però sovint aquests negocis comporten millores socials que l'individu no havia previst. Tothom, sempre que no violi les lleis de la justícia, ha de ser (...) lliure per elegir el mitjà que li sembla més favorable per a la satisfacció dels seus interessos (...).

Segons el sistema de la llibertat de negoci, el sobirà només té tres obligacions principals: la primera és la de protegir la societat de la violència i de la invasió d'altres societats independents; la segona, protegir de la injustícia i de l'opressió els ciutadans davant dels altres ciutadans (...); i la tercera, crear i mantenir certes obres i certs establiments públics (...) per a l'interès de tota la societat.

Adam SMITH:

La riquesa de les nacions, 1776.

- Com es compaginen, segons Adam Smith, els interessos individuals amb els interessos col·lectius?
- Pots deduir del que diu el text si Adam Smith era proteccionista o lliurecanvista?
- Quines són les idees principals d'Adam Smith que donen forma a la ideologia liberal?

9 -Observa la següent taula i contesta les preguntes:

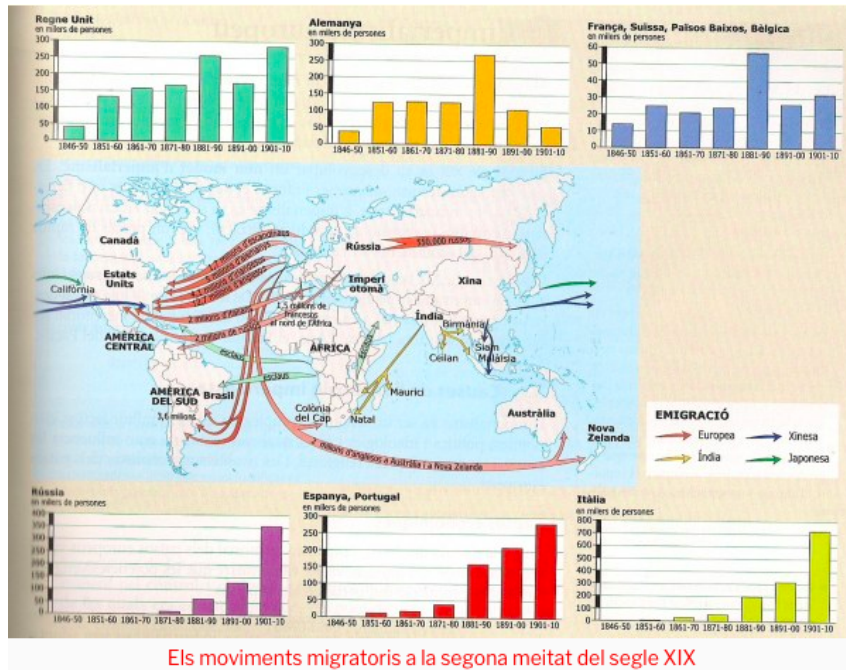
PRODUCCIÓ DE FILATS DE COTÓ*
(1830-1870)

Anys	Gran Bretanya	Estats Units	França	Alemanya
1830	250	77	68	16
1840	454	135	116	26
1850	588	288	140	46
1860	1140	390	226	140
1870	1101	400	220	147

* en milers de lliures esterlines

- Quina va ser la tendència general de producció de cotó al llarg del segle XIX? En quin moment hi va haver una acceleració més important?
- Compara la producció dels diferents països.
- Quina fou la causa de la gran diferència britànica?
- Com neix la indústria de cotó britànica?

10-Observa el següent mapa i gràfiques i contesta les preguntes.

Els moviments migratoris a la segona meitat del segle XIX

- Quins són els principals llocs d'emigració europea?
- Compara les gràfiques dels diferents estats.
- Quina explicació pots donar de la diferència d'evolució que es constata?

11-Observa el plànol i contesta.

- Quina és l'artèria de comunicació principal de la ciutat?
- Cerca informació sobre el West End i l'East End en el segle XIX. Com eren aquests barris? Quins grups vivien a cada un? Quin barri era més aprop de la zona portuària? Per què?

12. EL MOVIMENT OBRER: MARXISME I ANARQUISME

La moderna societat burgesa, sorgida de la destrucció de la societat feudal, no ha abolit els antagonismes de classe. No ha fet més que establir, en lloc de les velles, noves classes, noves condicions d'opressió, noves formes de lluita. Com més va, la societat més es divideix en dos grans camps enemics, en dues grans classes directament oposades l'una a l'altra: la burgesia i el proletariat. [...]

A mesura que la burgesia –és a dir, el capital– evoluciona, creix paral·lelament el proletariat, la classe dels obrers moderns que només viuen si troben feina i que només en troben a condició que el seu treball faci créixer el capital. [...] L'existència i la dominació de la classe burgesa té com a condició essencial la concentració de la riquesa en mans d'uns quants individus, la formació i increment constant del capital i, aquest capital, al seu torn, no pot existir sense la feina de l'assalariat. [...]

Com a resultat de la creixent competència dels burgesos entre ells i de les crisis comercials que en resulten, els salaris cada vegada fluctuen més; [...] les col·lisions individuals entre l'obrer i el burgès adopten cada cop més el caràcter de col·lisions entre dues classes. Per això els obrers comencen a formar coalicions contra els burgesos i actuen en comú per defensar els seus salaris. Fins i tot funden associacions permanents amb l'objectiu d'assegurar-se els mitjans necessaris. De tant en tant la lluita esclata en forma de motí.

A vegades triomfen els obrers, però és un triomf efímer. El veritable resultat de les seves lluites no és l'èxit immediat, sinó la unió dels treballadors, que creix incessantment. [...] De totes maneres, als països més avançats es podran aplicar gairebé com a norma general les mesures següents:

1. Expropiació de la propietat territorial i aplicació de la renda territorial a les despeses de l'estat;
2. Forts impostos progressius.
3. Abolició del dret d'herència. [...]
7. Augment de les fàbriques nacionals i dels instruments de producció, rompuda dels terrenys erms i millorament dels conreus d'acord amb un pla general. [...]
10. Educació pública i gratuïta de tots els infants; supressió, en la seva forma actual, del treball dels menors a les fàbriques. Coordinació de l'educació amb la producció material, etc.

Els comunistes consideren indigne ocultar les seves idees i propòsits. Proclamen públicament que els seus objectius només poden ser assolits derrocant per la violència tot l'ordre social existent fins a l'actualitat. Que les classes dominants tremolin davant la perspectiva d'una revolució comunista. Els proletaris no hi tenen res a perdre, llevat de les cadenes. Hi tenen, en canvi, un món a guanyar.

PROLETARIS DE TOTS ELS PAÏSOS, UNIU-VOS!

K. MARX i F. ENGELS, *El manifest comunista*, 1848

-Analitza els tres primers paràgrafs del text i explica'ls en una frase. A continuació assigna cada paràgraf a un dels conceptes (frases) següents (que no estan per ordre dels paràgrafs):

Contradicció entre *acumulació de capital/treball assalariat*

Lluita de classes

Consolidació de dos grans grups socials dins el capitalisme

Departament de Geografia i Història
Història del món contemporani
Recuperació pendants

Marx és un comunista autoritari i centralista. Vol el que nosaltres volem: el triomf de la igualtat econòmica i social, però en l'estat i mitjançant la força de l'estat, mitjançant la dictadura d'un govern provisional, poderós i, per dir-ho d'alguna manera, despòtic; és a dir, mitjançant la negació de la llibertat. El seu ideal econòmic és l'estat convertit en l'únic propietari de la terra i de tots els capitals, cultivant la primera per mitjà d'associacions agrícoles, ben retribuïdes i dirigides pels seus enginyers civils, i comandant els segons mitjançant associacions industrials i comercials.

Nosaltres també volem aquest mateix triomf de la igualtat econòmica i social mitjançant l'abolició de l'estat i de tot allò que s'anomeni dret jurídic, que, segons el nostre parer, és la negació permanent del dret humà. Volem la reconstrucció de la societat i la constitució de la unitat humana, no de dalt cap a baix per la via de qualsevol autoritat, sinó de baix cap a dalt per la lliure federació d'associacions obreres de tota mena emancipades del jou de l'estat.

Hi ha una altra diferència, en aquest cas molt personal, entre ell i nosaltres. Enemics de tot absolutisme, tant doctrinari com pràctic, nosaltres ens inclinem amb respecte no davant les teories que no podem acceptar com a veritables, sinó davant el dret de cadascú de seguir i propagar les seves. [...] Aquest no és el tarannà de Marx. És tan absolut en les teories, quan pot, com en la pràctica. Uneix a la seva intel·ligència veritablement eminent dos defectes detestables: és vanitos i gelós. Detestava Proudhon, no més perquè aquest gran nom i la seva reputació tan legítima li feien ombra. Marx ha escrit contra ell les coses més horribles. És personal fins a la demència. Diu «les meves idees», sense voler comprendre que les idees no pertanyen a ningú, i que si un busca bé, s'adonarà que precisament les millors idees, les més grans, han estat sempre el producte del treball instintiu de tothom; allò que pertany a l'individu tan sols és l'expressió, la forma.

Carta de Bakunin a Rubicone Nabruzzo,
23 de juliol de 1872

- Analitzant els dos primers paràgrafs del text, quines són les principals diferències entre marxisme i anarquisme segons Bakunin, davant l'objectiu compartit de «triomf de la igualtat econòmica i social».

IMPERIALISME I ESCLAT DE LA GRAN GUERRA

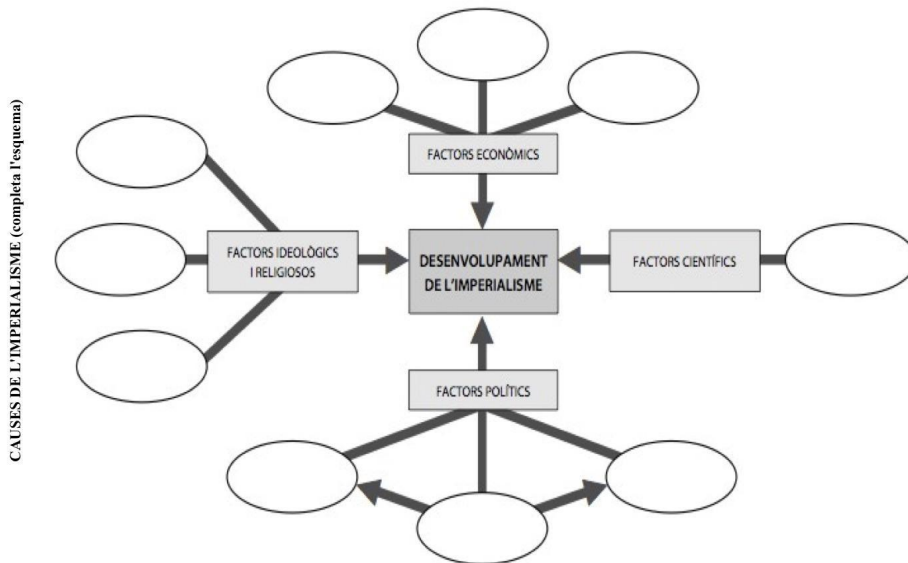
13- Completa el següent quadre.

- Completa el quadre sinòptic per establir les diferències entre la Primera i la Segona Revolució Industrial.

	PRIMERA REVOLUCIÓ INDUSTRIAL	SEGONA REVOLUCIÓ INDUSTRIAL
ÈPOCA EN QUÈ VA TENIR LLOC		
FONTS D'ENERGIA CARACTERÍSTIQUES		
MOTOR QUE ES DESENVOLUPA		
INDÚSTRIES QUE IMPULSEN EL PROCÉS		
MITJANS DE TRANSPORTS QUE ES DESENVOLUPEN		
PAÏSOS QUE AFECTEN		

14- Completa el següent esquema sobre les causes de l'imperialisme.

15-Europa a finals del segle XIX. Situa el nom dels respectius estats.

EUROPA A FINALS DEL SEGLE XIX

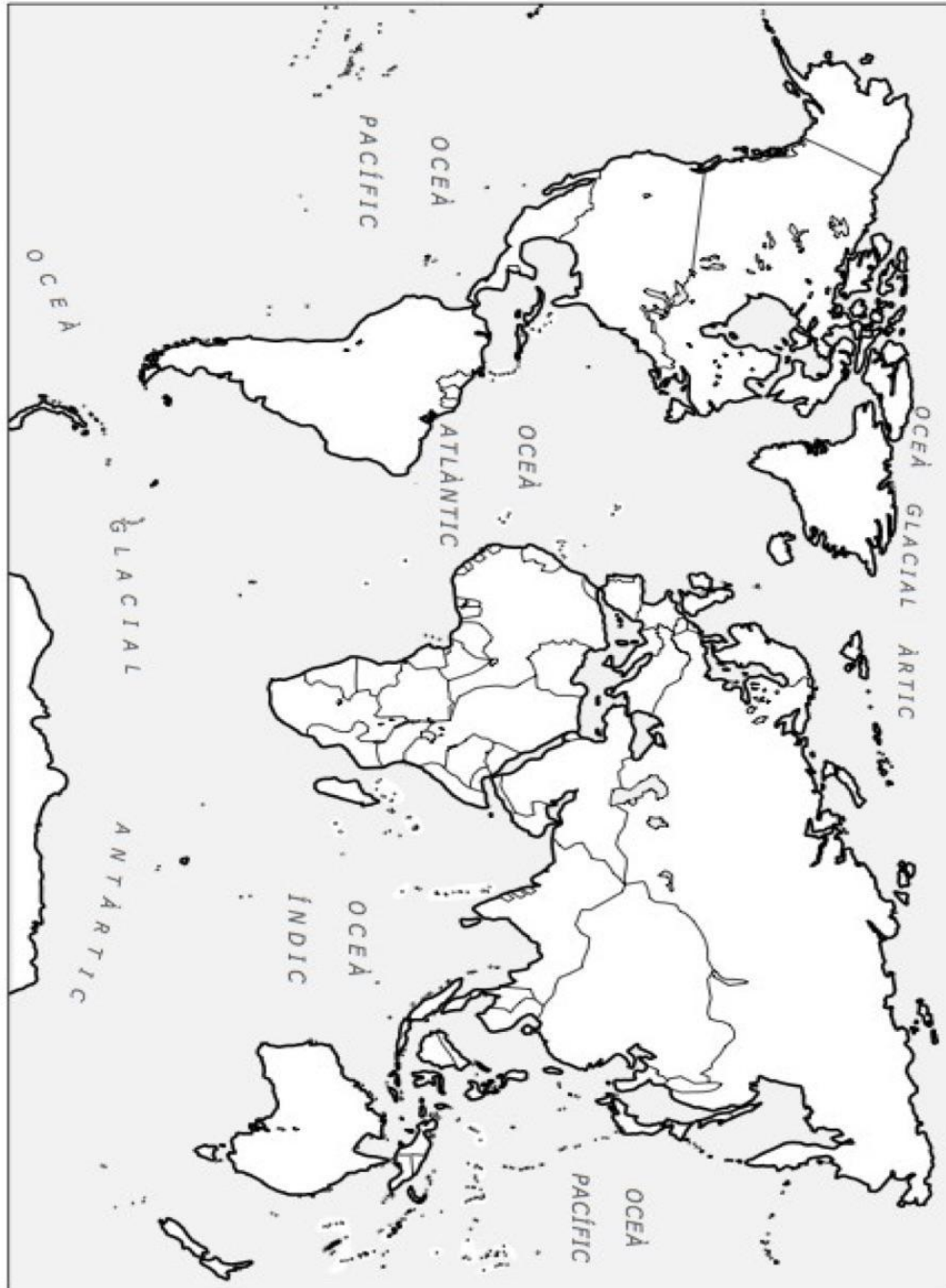

16-Els dominis colonials a inicis del segle XX.

DOMINIS COLONIALS 1914

Pinta els dominis dels següents imperis colonials utilitzant aquests colors:

VERMELL- Imperi britànic   VERD- Imperi francès   BLAU- Imperi alemany
GROC- Imperi italià   TARONJA- Imperi holandès   LILA- Imperi Estats Units   MARRÓ- I. Japó

17- Textos relacionats amb l'imperialisme

Les nostres deduccions generals són aquestes:

1. Hi ha raons tan bones per classificar el negre com una espècie diferent de l'uropeu, com n'hi ha per distingir un ase d'una zebra (...).
2. Hi ha moltes més analogies entre els negres i els micos que entre els micos i els europeus.
3. El negre és intel·lectualment inferior a l'uropeu.
4. El negre es torna més humà en la seva subordinació natural a l'home europeu que en qualsevol altra circumstància.
5. El negre solament pot ser humanitzat i civilitzat pels europeus.

James HUNT: *El lloc del negre en la natura*,
Societat Antropològica de Londres, 1863.

Idea bàsica que transmet el text	
Perfil ideològic de l'autor	
Posicionament respecte el colonialisme	

Races superiors! Races inferiors! Aviat és dit. Pel que fa a mi, m'oposo completament a aquesta afirmació des que he vist que els savis alemanys demostraven científicament que França havia de perdre en la guerra contra Alemanya perquè la francesa és una raça inferior a l'alemanya.

(...) La conquesta que vosaltres defenseu és l'abús pur i simple de la força que dona la civilització científica sobre les civilitzacions rudimentàries per apropiarse de l'home, torturar-lo i privar-lo de tota la força en benefici del pretès civilitzador.

Discurs de Georges Clemenceau a la Cambra dels Diputats francesa, 1885.

Idea bàsica que transmet el text	
Perfil polític/ideològic de l'autor	

Posicionament respecte el colonialisme	
--	--

El nostre domini sobre aquells territoris només pot justificar-se si demostrem que augmenta la felicitat i la prosperitat dels pobles, i jo sostinc que el nostre domini ha portat i porta seguretat, pau i més prosperitat a països que mai no havien conegut abans aquests beneficis. (...)

No afirmo pas que el nostre èxit hagi estat complet en tots els casos, ni que els nostres mètodes puguin quedar fora de qualsevol retret. Però sostinc que gairebé a qualsevol lloc on el domini de la reina ha estat establert i s'ha imposat la gran *Pax Britannica*, hi ha arribat alhora més seguretat per a la vida i la propietat, i una millora material de les condicions de la majoria de la població.

Discurs de Joseph Chamberlain al Royal Colonial Institute, 1897.

Idea bàsica que transmet el text	
Perfil polític/ideològic de l'autor	
Posicionament respecte el colonialisme	

18- Quins són els trets que defineixen el feixisme a nivell polític, econòmic, social, cultural... Fes-ne una explicació i il·lustra cada una de les característiques amb una imatge (que pot ser contemporània al nazi-feixime dels anys 30, o pot ser actual).